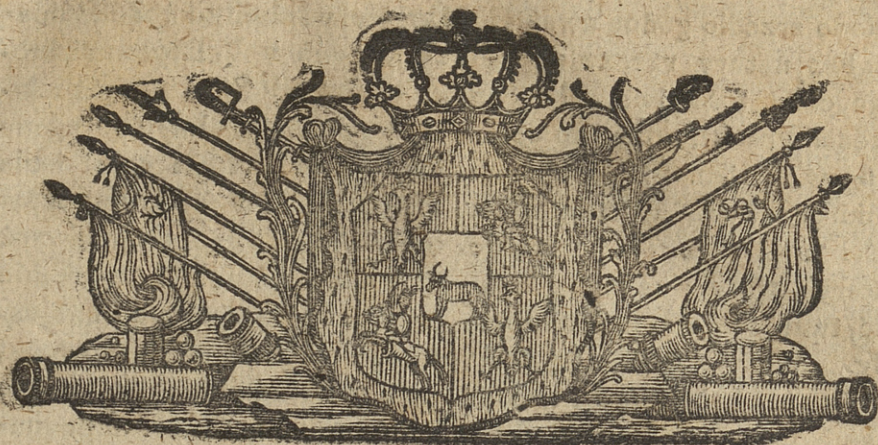

W I A D O M O S C I W A R S Z A W S K I E

W SOBOTĘ DNIA 4. KWIETNIA ROKU 1767.

Z Warszawy d. 4. Kwietnia. Tyzenhauz Podskarbi Nadworuy
 Król Jmć P. N. M. dnia one Litewski.
 gdayszego złożył prywatną ra- Dnia 30 Miesiaca przelano,
 dę Senatu, która przez cały znowu sześć sztuk armat w Lu-
 trzech blisko godzin przeciąg a- dwilarni tuteyszey przelano,
 gitowała się. które nazajutrz za nadlehanien
 Jmć P. Brzołtowski Starosta tamże J. K. Mci P. N. M. w assy-
 Bystrzycki z Drezna do właino- stencyi Jchmciów Woyskowych
 ści swoich powracający stanaw- dobywane były z formów swoich.
 szy tu, w tych dniach, miał ho- Kommissya Woyskowa Koron-
 nor prezentowania się Nayia- na podpisała w tych dniach no-
 ści yszemu Królowi Jmć P. N. wo ułożony przez siebie regula-
 M. O tymże samym czasie nadie- ment dla Artylleryi Koronnay.
 chał tu także z Litwy Jmć Pau Z Pont-r' Eveque d. 1. Marca.

W *Authieux* iedney wsi do tutejszego powiatu należącey znalaziono źródło godne uwagi Filozofów, natury rzeczy dochodzących. Co kolwiek do tego źródła wrzucą, wszystko obraca się w kamień. Potrzeżono w nim drzewa różnego gatunku, kości zwierzęce i inne, ciekłe materye, które przez skamieniałość, twardości równey stali nabylały. Wszystkie te materiały zatrzymują swój kolor i ślady. Skamieniałe drzewa, uderzone o siebie więcej dają ognia, niż skałki. Spodziewamy się z tego źródła mieć wyborne materiały do szlifierni.

Z Londynu d. 10. Marca.

Panowie postanowili dnia 9 kazać drukować Dziennik swoiey Jzby Lordowskiey i naznaczyli niektórych do przejrzenia ustaw i rejestrow. Jak wiele kosztuje być prawdziwym Ministrem wiernym Królowi i Ojczyźnie pokazuje się to z Hrabie *de Chatham*, który skoro tylko powrócił do Londynu i spraw publicznych, zaraz nieprzyjaciele zaczęli go oskarżać. Minister ten jednak nie uważając na mowy stara się z zwyczajną sobie gorliwością o wykonanie zamiarów ku dobru publicznemu zmierzających. Mówią, że chce taxę od 100,000 Funtów Szterlingów włożyć na żydów mieszkających w W. Brytannii, która tak jest ułożona, iż bogaci stają się poręką uboższych. Jone przedsięwzięcia do uwolnienia Rzemieślników od podatków ciężkich ściągających się, ie mu też przypisują. Ażeby Amerykanie przyłożyli się do skarbu nadgradzając za papiery ciepłowane, gotują tu dla nich Przywileje handlowe; Anglia teraz poznała, iż nie trzeba wysyłać ludzi do Ameryki dla iey zaludnienia, lecz należy tylko wypolerować grubych Indyjanów. Co nie inaczej być może tylko przez Misyonarzów, którzyby starali się szkoły tam utrzymać i do wiary Chrześciańskiej nawrócić pogaństwo. Na ten koniec poświęcono w Kaplicy Królewskiej 9, którzy tej wiosny wyjadą do Ameryki. Sześciu Indyjanów, którzy w Oxfordzkiej Akademii uczyli się z wielkim swego narodu pożytkiem i naszym nie mniejszym pracują w Ameryce. Imperatorowa Rosyjska przysłała sześciu Moskalów do Oxfordu na nauki.

Z Xięstwa Württemberskiego dnia

64 *Marca.* Regencya ustanowio-
na w niebytności Xiążęcia Jmci
pod dozorem Cefarskiego Kon-
syliarza Hrabi *de Montmartin*, przy-
prowadza do skutku szczęśliwe-
go podane zamysły przez po-
mienionego Ministra. Skarb
Xiążęcy nierównie się barzief-
teraz powiększa. Do Kasły woj-
skowej przybyło na kilka kroć sto-
ty tysięcy Złotych. Liezba Officy-
erów odprawionych wynosi na-
500 ludzi. Tyleż od Dworskiej
służby oddalono. Z samego The-
atrum więcej nad 50 osób z tąd
wyšlo. Podróż Xiążęcia do
Włoch ten był iedyny cel aby w
niebytności Jęgo do nayscisłej-
szej Ekonomii wszystko było
przywiedzione i żeby on odda-
leniem się swoim nie odbierał od
porzucających służbę osób suplik
i prozb do dalszego się zatrzy-
mania.

Z Hamburka d. 14. Marca.

Według listów z *Szwecyi* pisa-
nych dnia 2 tego miesiąca Hra-
bia *de Lieven* Senator i Kawaler
Orderów Królewskich nazna-
czony jest od Króla Jmci Wiel-
korządcą powszechnym *Pemera-
nii*, i wyjechał już z *Sztokholmu* do
Stralsund. Przed swoim wyjaz-
dem złożył urząd Kanclerza Aka-
demii *Abońskiej*.

Z Lipska d. 23. Marca. No-
winy, któreśmy tego tygodnia
z różnych mięysc odebrali, kła-
dziemy razem wybierając co go-
dnieyszego wiadomości publi-
czney być rozumiemy. Rzecz
jest pewna, że Korfykanie do-
bywają Fortecy na Wypie *Ca-
praja*, którey w krótcie według
wszelkiego podobieństwa dosta-
ną, ponieważ Garnizon tame-
czny Genueński raczey z Ku-
pców, niż z żołnierzy jest zło-
żony. Z Wiednia odwoływają,
że Feld-Marszałkowie, wchodzą-
cy do Rady Wojskowej mają
innym ustąpić swych Regiment-
tów. Załzło tam nowe w wojs-
ku rozporządzenie, aby żołnie-
rze skargi swe podawali Regi-
mentów swoich przełożonym
nie zaś do Wiednia ie zanosili.
W dzień *S. Józefa* imienia Cef-
arskich żadney u Dworu nie by-
ło Gali, tylko pozwolony był
wstęp wolny wszystkim do Pa-
łacu. Portugallia ma znowu
pozwolić Anglikom wywozić
pieniądze z swego Kraiu. Bar-
barzyńcy wzmacniają twierdze
w *Algierze*, *Larrache*, w *Tunecie* i
w *Mogador* raczey obawiając się
nie których potęg handlujących
na morzu Międzyziemnym, ani-
żeli woyska Ottomańskiego za

odmówione podatki roczne. W Paryżu ustanowienie Towarzystwa Kupieckiego Grondlandskiego do końca już przyszło. Flota Hiszpańska iako z Paryża i Amsterdamu potwierdzaia przywiozła skarb od 15 millionów w pieniądzech, a w towarach czterymilliony. Frankfurckie nowiny upewniaia, że pod surową karą zakazano w Brandeburskim mówić o wojnie.

Z Wiednia d. 23. Marca.

Cesarz Jmć częste ma rozmowy z Generałami wojskowemi, i Rada wojskowa zawzię zasiała. General Beck przyzwany tu z Kroczyi zawzię na niey się znajduje. Chociaż nie idzie tam, tylko o sprawy zwyczajne wojskowe, wszystkie jednak Regimenty dopelniaia. Wiele wybrańców zaciągniono, których na różne miejsca ustawicznie wysyłaia. Opatruia także wszystkie Regimenty we wszelkie potrzeby, a zwłaszcza te, które maia stać w polu. Pracują tu około wystawienia młynów wietrznych dla uniknienia szkód, które się przytrafiaia ziarnu dla młynów wodnych.

Z Wiednia d. 24. Marca.

Kurier przyšany z Wersalu

do Margrabi de Durfort Pošta Francuzkiego ututeyszego Dworu doniešł smutną nowinę o śmierci Delfinowy Jeymci, która dnia 13 tego miesiąca o ósmey godzinie w wieczor przeniošła się do życia lepszego. Feld Marszałek Xiążę Woiewoda Zweybrücki przybył temi dniami do tuteyszego Miasta.

Z Sztokholmu d. 6. Marca. Król Jmć kazał ogłosić rozkaz ściągający się do wolności, praży Drukarckiey. Drugim też rozkazem pozwolił każdemu być przytęmnym rewizyi Jzby Skarbowey, i obiecał temu, któryby tam co odkrył pożytecznego 40 od sta z owego pożytku, który Korona będzie odbierała.

DONIESIENIE

Z Warszawy d. 4. Kwietnia.

Znajduia się w tuteyszey Drukarni dwie nowe Komedie, Nadgroda Cnoty, i Ceremoniant.

W przyszły Poniedziałek w Maryewili Nun: 19. zacznie się Aukcyja na pończochy iedwabne, tabakę porcellanę Sarską, Suknie bogate Męskie i Białogłowskie &c.

S U P L E M E N T

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKICH

W SOBOTĘ DNIA 4. KWIETNIA [ROKU 1767.

Z Livorny d. 4. Marca. Idzie tu pogłółka, że Xięstwo Jechmé mają wyjechać na wiosnę do Wiednia, z kąd z sobą przywiozą Arcy-Xiężniczkę Maryą Jozefę, która będzie wychowana w Toskanii dla przyzwyczajenia się do powietrza Włoskiego: aby w wieku przyzwoitym mogła być oddana do Neapolu Królowi obu Sycylii za Żonę. Z drugiey strony upewniam nas, że Celarz Jmć na przytyle lato zwiedzi Państwa swe Włoskie; czekamy tego nayspożytejszego naszego uszczęśliwienia.

Z Genui d. 9. Marca. Xiążę Dziedziczny Brunświcki wyjechał z tąd dnia 1. tego miesiąca do Toulon na okręcie wojennym Angielskim. Regencya nasza dowiedziawszy się, że około 600 Korfykanów wysiadło na wysep Capraja dnia 16. przeszłego miesiąca i opanowało zaraz dwa Zamki; rozkazała wysłać cztery statki dla przewiezienia strzelby, żywności i wojska na pomieniony wysep. Za temi statkami w przeszły Czwartek wysłano jeszcze trzy Galery i kilka okrętów przewoźnych także z wojskiem. Spodziewamy się wkrótce wysep uwolnić od nieprzyjaciół. Nad wojskiem naszym ma komendę Pan Augustyn Pinello.

Z Madrytu d. 4. Marca. We śrrodę przed dniem 17. przeszłego miesiąca była Gala u Dworu w Pardo z okoliczności dnia narodzenia Don Infanta Franciszka Xawiera. Tegoż dnia Xiążę de Bejar Marszałek Dworu Xięstwa Asturyjskiego i Guwer-

ner Infantów miał honor odebrać wizytę od Króla Jmci i całej Familii Królewskiej. Król Jmć dał Wielkorządztwo *Oranu* Brygadyerowi Panu *de Prevost*. Z *Hawany* przysły dwa statki lekkie z listami do Dworu, jeden do Portu *de Gijon*, drugi do *Ferrol*.

Z *Paryża* d. 10. *Marca*. Pierwszy Prezydent Parlamentu doniósł Jzbow zgromadzonemu, dnia 6 tego miesiąca, że Deputaci według rozkazu Królewskiego byli w *Wersalu*, którym Król Jmć powiedział: iż ma się starać nie przerwanie o uczynienie ulgi narodowi, tym czasem potrzeby Państwa wyciągaia, aby bez odwłoki Deklaracya na sześć szelągów od Liwra była rejestrowana. Parlament naradziwszy się nad tą odpowiedzią postanowił powtórzyć remonstracye. Z *Grasse* oznaymują, że tam było trzęsienie ziemi dnia 9 tego miesiąca tak znaczne, iż śpiących obudziło i dachówki z dachów pospadały na wielu miejscach. Akademia Teologów zasiadała dnia 2 tego miesiąca i uważała piętnasty rozdział *Belizariusza* Księgi napisanej przez Pana *Marmontel*. Syndyk Akademicki czytał list *Autora*, w którym oświadcza się, iż gotów jest odwołać wszystko, cokolwiek mu każą. Lecz Teologowie pokazawszy, że wszelkie tłumaczenie się nie jest dostateczne w tej okoliczności wyznaczili Kommissarzów, aby odebrali rozkaz *Arcy Biskupa* na zakazanie publiczne pomienionego dzieła.

Z *Londynu* d. 11. *Marca*. Dwór odebrał listy z *Ameryki* temi czasami. Pan *Johnson* Wielkorządca *Pensacoli* oznaymuie, że tamieczna nowa Olada coraz się powiększa; powietrzna zaraza cała tam ustala równie jako w *Mobile* i w zachodniej stronie *Rzeki Missisipi*. Też listy donoszą, że w *Bridgetown* stolicy wyspu *Barbadoes* wielki był pożar. W *Indyi Zachodniej* uśilne skargi czynią na *Hollandrów* i *Francuzów*, którzy wszelkiemi sposobami handel *Angielki* w *Musquito* zniszczyć staraia się. Z *Bengali* przysłano nam list pisany do *Generała Lawrence* razem z pierścieniem żałobnym od *Naboba* na pamiątkę Jego *Oyca* zmarłego *Meera Szasiera Kawna*, w którym dziękuje mu za uczy-nioną zmarłemu *Nabobowi* ostatnią przysługę. Z tąd widzie-

my, że Azya równie sprzyja Anglikom iako i ich mody przy-
muie. Zwyczaj albowiem ieszcze iest w Londynie, że ieśli
kto z bogatszych umrze, rozdaia się między krewnych powinow-
wanych i przyjaciół pierścienie żałobne, na których iest imie,
czas życia i śmierci wyróżniony. Oznaymiliśmy dawniey, że
okręt *Clive* przy brzegu Francuzkim przy *Boulogne* zatonał.
Szkoda wynosi na 120,000 Funtów Szterlingów. Admiral *Pa-*
lisfer iest w gotowości wyiechania w przyszłym miesiacu i wzię-
cia pod swoię Komendę Floty w *Portsmouth* wystawionej, któ-
ra iest naznaczona do *Terre neuve*. Bierze z sobą znaczną kwo-
tę sprzętów wojennych, armat wielkich, moździerzów, kilka
kompanii żołnierzy i Regiment jeden Artylleryi. Co wzyst-
ko ma służyć do osadzenia Miasta *Placencyi*, które odmienione
iest na Fortecę porządną. Tenże Admiral odebrał rozkaz aże-
by brzegi odnogi *Hudson* dobrze opatrzył, i tam postawił na
straży dwie Fregaty dla zabronienia Francuzom przystępu i han-
dlu zakazanego z Indyanami *Labradorскими*.

Z Londynu d. 12. Marca. Izba niższa Parlamentu uchwa-
liła, aby na placę i barwę dla Żołnierzy obrócono pieniądze z
taxy gruntów na ten rok ustanowionej. Sprawa Towarzy-
stwa Kupieckiego Indyjskiego odłożona iest na piętnasty dzień
tego miesiaca. Na żydów, których znaczna liczba iest w tym
Królestwie taxa będzie włożona. Spodziewamy się, że Ame-
rykańczycy nasi przyzwolą także na podatek wyrównywałycy
papierom ściepłowanym. Mowią tu, iż Pan Karól *Towshend* zło-
żył swóy urząd, a na jego miejsce ma być naznaczony Lord
Barrington, albo Lord *North*. Chociaż taxa zmniejszona na 3
szelagi od Funta Szterlinga czyni ulgę Narodowi, krytyka ie-
dnak i w tym milczeć nie mogła. „Jaki pożytek z tey taxy
odbiorą ubodzy (mówi prawdziwy Anglik nazwane piśmo) Za
zmniejszenie to sprawi tamność żywności i innych do życia
potrzeb? bynajmniej. Bogaty Dzierżawca może powiększyć
swole dochody, lecz Arendarz ledwie poczuie ulgę, a ubogi
najmniejszy łaski w tym nie odbierze. Czy niebyłoby de-
piey ieszcze przez rok pociągnąć ten szelag, a znieść taxę na

skóry, węgle, świece, mydło, i piwo, i na to wszystko coś się rozchodzi między ubogiem i włożoną, a zatym podwoić taxę na frebra, karety &c. i mieć staranie aby była wybierana, nie tylko tytułarna. Czy nielepiejby było umniejszyć ceny wszystkich żywności, a taxować koni, lokajów słowem zbytek wszelki. Czy nielepiejby było we wszystkim ulżyć ubogim używając ich do pożytecznej roboty w Kraju, nie zaś opuszczeniem i uciemieniem wypieniając z Kraju. Taxy, któreby na zaможnych i bogatych padały, ze wszelkich miar byłyby chwalebne i przywiodłyby Ministrów do pomyślniejszego stanu, lud miałby prawdziwą ulgę, a nasi Sąsiedzi doświadczyliby tej ulgi skutków. Przeciwnie obawiam się aby nasi nieprzyjaciele nieprzenikali teraz ustawicznego zamieszania i niestałości Regencyi, której myż sami odbieramy, środki do umocnienia się., Handel nasz w *Portugallii* znacznie się coraz umniejsza. Według najściślejszych rachunków począwszy od ustanowionego pokoju 200 tysięcy przyniosł Anglikom. Pisano z *Senegambii*, że tam gotują Karawany, które poydą w głąb kraju na kilka set mil, gdzie według świadectwa Kupców Murzyńskich znajdują się liczne minery złote. Regencye naszych Ojów Amerykańskich odebrały rozkaz, aby co rok oznajmowały Ministrom o stanie swoich Prowincyi.

Z Wiednia d. 21. Marca. Z wielką tu usilnością pracują w Gabinecie Cesarzkim. Ustawiczni wychodzą Kuryerowie do Anglii i Francyi. W woysku wielka odmiana tu zaszła. Wszyscy Feld-Marszałkowie, albo ci, co w Radzie Woyskowej zasiadają, mają swoich Regimentów ustąpić. Już to się stało z strony trzech braci Królewskich, to jest W. Xiążęcia Tolkańskiego, i dwuch Arcy-Xiążąt Maksymiliana i Ferdynanda także i Xiążęcia Karola Lotaryńskiego.

Z Lipska d. 24. Marca. Odebraliśmy wiadomość z *Hollandyi*, że Xiążę *Stadhuder* kazał w *Dillenburg* zebrać rotę Husarów dla ubeśpieczenia gościńców i dla przenoszenia listów.